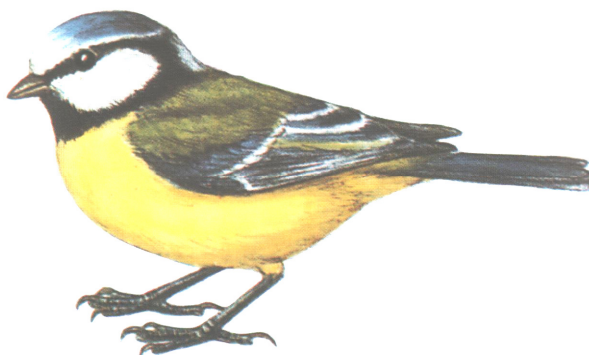

**Behandling
med
Melphalan, Thalidomid og Prednisolon®**

REGION SJÆLLAND
ROSKILDE SYGEHUS

- vi er til for dig

Indholdsfortegnelse

Indledning	2
Præparatnavne	2
Behandlingens virkning på din sygdom.....	2
Behandlingsforløbet	2
Sådan gives behandlingen	3
Sådan tager du din medicin	3
Supplerende behandling	4
Undersøgelser i behandlingsforløbet.....	4
Bivirkninger til behandlingen.....	4
Bivirkninger til Melphalan	4
Bivirkninger til Thalidomid.....	6
Bivirkninger til Prednisolon®	10
Kontakt ALTID afdelingen	11

Indledning

Vi håber denne patientinformation kan være en hjælp til at få et overblik over den behandling vi anbefaler dig. Dine pårørende kan også have glæde af at læse patientinformationen, for bedre at kunne støtte dig i behandlingsforløbet.

Inden behandlingen starter, vil du også blive informeret mundtligt om behandlingens virkning og bivirkninger.

Sidst i denne patientinformation er der plads til notater. Der kan du eventuelt skrive dine spørgsmål og tage dem med til næste besøg i afdelingen.

Præparatnavne

M = Melphalan (Alkeran[®])

(kemoterapi)

T = Thalidomid

P = Prednisolon[®]

(binyrebarkhormon)

Behandlingens virkning på din sygdom

Melphalan er kemoterapi, der bruges til behandling af myelomatose og flere andre kræftsygdomme. Melphalan angriber især de celler, der deler sig hurtigt. Det får kræftceller til lettere at gå til grunde da de netop deler sig hurtigt.

Thalidomid aktiverer nogle specielle celler i kroppens eget immunsystem. Disse celler vil angribe kræftcellerne.

Thalidomid påvirker også det miljø, der omgiver kræftcellerne sådan at kræftcellerne får dårligere vilkår.

Prednisolon[®] er kunstigt binyrebarkhormon, der i store doser også får kræftcellerne til at gå til grunde.

Behandlingsforløbet

Behandlingen foregår dels i ambulatoriet, dels i hjemmet og er baseret på tabletter og kapsler. En behandlings-serie består af 4 dages behandling og knap 6 ugers pause. Der planlægges som regel 6 til 8 behandlings-serier.

Når du er færdig med behandlingerne og sygdommen er i ro, følger vi dig i vores ambulatorium.

Her kan du se et eksempel på en behandlingsserie

Dag	0	1	2	3	4	5-21	21	21-42
Blodprøver								
Tabl. Melphalan		x	x	X	X			
Kaps. Thalidomid		x	x	x	x	x	x	x
Tabl. Prednisolon®		x	x	X	x			

Specielt for Thalidomid

Dosis af Thalidomid øges som oftest gradvist i løbet af de første uger af behandlingen. Din læge vil løbende informere dig om varigheden af behandlingen.

Sådan gives behandlingen

- du møder ambulant
- dagen før konsultationen skal du have taget blodprøver
- under konsultationen vil vi høre til dit helbred, evt. undersøge dig og give svar på blodprøverne
- dagens behandling og det næste besøg planlægges
- sygeplejersken udleverer medicinen

Sådan tager du din medicin

- Melphalan tages om aftenen, mindst to timer efter maden
- Prednisolon® tages om morgenen, gerne sammen med mad
- Thalidomid tages inden sengetid, da kapslerne kan virke søvndyssende. Optagelsen af Thalidomid fra maven og tarmen nedsættes, hvis du spiser noget samtidig med, at du tager medicinen. Undlad derfor dette og tag medicinen tidligst 1 time (gerne 2) efter din aftensmad. Kapslerne skal synkes hele, det vil sige, de må ikke knuses eller tygges.

Supplerende behandling

Der kan i nogle tilfælde være behov for at tage Allopurinol®, som er medicin, der hjælper med udskillelsen af affaldsstoffer og derfor beskytter dine nyrer.

For at mindske risikoen for blodpropper vil der ofte være behov for blodfortyndende medicin, mens du er i behandling.

Undersøgelser i behandlingsforløbet

- Inden start på en behandlingsserie tager lægen stilling til, om behandlingen har den ønskede virkning.
- det gøres på baggrund af dine symptomer, blodprøver og sjældnere røntgen-, scanningsbilleder eller knoglemarvsundersøgelse.

Bivirkninger til behandlingen

Alle mennesker er forskellige og reagerer derfor forskelligt på behandlingen. Tal med din læge og sygeplejerske, hvis du oplever bivirkninger under behandlingen. Vi kan som regel hjælpe dig med at lindre disse bivirkninger. Hvis bivirkningerne er alvorlige, kan din læge reducere dosis, afbryde behandlingen midlertidigt eller vælge at stoppe behandlingen. De hyppigste og mest alvorlige bivirkninger der kan forekomme ved din behandling, er nævnt i denne patientinformation. Ønsker du uddybende information om bivirkningerne, er du altid velkommen til at spørge personalet. Du kan også vælge selv at opsøge information om medicinen på internettet, f.eks. på www.indlaegsseddel.dk eller www.medicin.dk

Bivirkninger til Melphalan

- Kvalme er sjældent. Hvis du alligevel oplever kvalme, skal du kontakte personalet.
- Dit hår kan blive lidt tyndere. Det er meget sjældent at man mister alt håret.

Infektion

Du vil have lidt øget risiko for infektioner i perioder af din behandling. Det skyldes kemoterapiens virkning på de raske celler i knoglemarven, der medfører, at antallet af hvide blodlegemer (leukocytter) bliver nedsat. De hvide blodlegemer er vigtige i kroppens forsvar mod infektioner.

Hvis du får et eller flere af de symptomer, der er nævnt nedenfor, **skal du kontakte afdelingen**. Lægen vurderer om du skal indlægges og behandles med antibiotika i blodåren, eller om du kan være hjemme og få antibiotika som tabletter.

Hvilke symptomer skal du især være opmærksom på:

- temperatur over 38 °C
- almen utilpashed, svimmelhed og kulderystelser.

Hvad kan du selv gøre for at undgå infektioner:

- hold god håndhygiejne – vask hænder efter toiletbesøg og før måltider.

Blodmangel (lav blodprocent)

Du har lidt øget risiko for at få blodmangel i perioder af din behandling. Antallet af røde blodlegemer kan blive nedsat, fordi kemoterapien ødelægger de raske celler i knoglemarven. Hvis du får de symptomer, der er nævnt nedenfor, skal du kontakte afdelingen.

Hvilke symptomer skal du være opmærksom på:

- Hvis du bliver mere forpustet end normalt
- hjertebanken

Hvad kan du selv gøre for at mindske generne ved lav blodprocent:

- undgå større fysisk anstrengelse
- rejs dig langsomt, så du ikke falder

Blødning

Du kan have lidt øget risiko for blødning i perioder af behandlingen. Det skyldes også kemoterapiens virkning på de raske celler i knoglemarven. Antallet af blodplader

(thrombocytter) kan falde. Thrombocytter er med til at stoppe blødninger.

Hvis du får et eller flere af de symptomer, der er nævnt nedenfor, skal du kontakte afdelingen. Du skal måske have transfusion med blodplader.

Hvilke symptomer skal du især være opmærksom på:

- blødning fra næse, mund eller skede.
- blod i afføring eller urin.
- mange blå mærker eller røde prikker i huden.

Hvad kan du selv gøre for at undgå blødning:

- brug en blød tandbørste.
- brug elektrisk barbermaskine i stedet for barberblad
- tag ikke gigtpiller (Burana[®], Ibumetin[®], Todolac[®] o. lign.) og smertestillende medicin, der indeholder acetylsalisylsyre (Kodimagnyl[®], Treo[®])
- undgå kraftig fysisk anstrengelse.

Sjældne men alvorlige bivirkninger

Behandling med Melphalan kan i meget sjældne tilfælde medføre lungeskade. Det vil vise sig som lufthunger og usædvanlig forpustelse (åndenød).

Bivirkninger til Thalidomid

Døsighed

Døsighed er en af de hyppigste bivirkninger ved Thalidomid. Du kan føle dig meget træt, energiløs, sløv eller måske lettere omtåget. Nogle oplever også skift i humøret og enkelte oplever at blive deprimerede.

Døsigheden vil som regel aftage efterhånden som din krop vænner sig til stoffet.

Hvis bivirkningerne påvirker din hverdag og / eller din livskvalitet, skal du tale med personalet om dette.

Hvad kan du selv gøre i forbindelse med døsigheden:

- Lyt til din krop og hvil dig.
- Sæt realistiske mål for hvad du skal nå hver dag.

- Bed om hjælp til daglige gøremål.

Føleforstyrrelser

Thalidomid kan påvirke nervesystemet. Det vil i så fald vise sig som føleforstyrrelser i hænder eller fødder, specielt i fingre og tæer. Det føles oftest som en prikkende, snurrende eller stikkende fornemmelse, som når fingre eller tæer sover. Der kan komme problemer med at strikke, knappe knapper, sy og lignende, eller med at gå op og ned ad trapper.

Mænd kan opleve ændret følsomhed i penishovedet og rejsningsproblemer. Kvinder kan få ændret følsomhed i skeden og ved klitoris.

Påvirkningen af nerverne kan medføre smerter (nerve-smerter), som kan føles lynende, jagende og stødende. Det kan være, at du pga. sygdommen eller tidligere behandling allerede har ovenstående problemer inden start på behandling med Thalidomid. Generne kan da blive værre. Nervepåvirkning forekommer især ved længere tids behandling og er ikke så hyppige i starten af behandlingen.

Hvis du oplever nervepåvirkning eller smerter skal du oplyse det til lægen eller sygeplejersken.

Påvirkningen af nervesystemet kan i værste fald blive permanent, hvis du fortsætter uændret med medicinen. Tal også med personalet hvis du har behov for smertestilende medicin.

Hvad kan du selv gøre for at mindske generne ved føleforstyrrelser:

- Varme bade eller varme / kolde omslag
- Blid massage
- Beskyt fødder / hænder – undlad f.eks. at gå med bare fødder, brug handsker i koldt vejr
- Brug komfortabelt fodtøj med skridsikker sål
- Plej huden på hænder og fødder med creme

Svimmelhed

Påvirkningen af nervesystemet kan også medføre svimmelhed. Den opstår især i forbindelse med at man skifter stilling. Du

skal derfor rejse dig langsomt fra liggende eller siddende stilling.

Forstoppelse

Thalidomid giver forstoppelse. Risikoen for forstoppelse øges i takt med dosis. Det vil ofte være nødvendigt at tage et afføringsmiddel. Afføringsmidler kan købes på apoteket uden recept. (f.eks. Picolon-dråber® eller Movicol-pulver®).

Hvad kan du selv gøre for at holde maven i gang:

- Drik rigeligt, gerne 2-3 liter hver dag
- Spis fiberrig mad, f.eks. grøntsager, hvedeklid, tørrede frugter i form af svesker, abrikoser og rosiner eller hørfrø
- Hold dig i bevægelse, undgå sengeleje

Blodprop i ben eller lunger

Behandling med Thalidomid kan medføre en øget risiko for blodprop i ben eller lunger.

Risikoen er størst i de første måneder af behandlingen.

Blodprop i benet kan vise sig ved øm hævelse af benet og måske rødme af huden.

Blodprop i lungen kan give symptomer som åndenød, hoste og evt. ophostning af rødt slim.

For at mindske risikoen for blodpropper skal du muligvis have blodfortyndende medicin, mens du er i behandling med Thalidomid.

Hvis du oplever symptomer på blodprop, er det vigtigt, at du kontakter afdelingen.

Hvad kan du selv gøre for at mindske risikoen:

- Hold dig i bevægelse, gå jævnligt ture og lign.
- Sid ikke i timevis med benene i ro/i samme stilling
- Drik 2-3 liter væske hver dag for at holde blodet tilpas fortyndet.

Kløe og udslæt

Thalidomid kan give tør hud, kløe og udslæt på kroppen. Problemer med huden opstår især i perioder, hvor medicinen øges i dosis.

Hudproblemerne kan i værste (men meget sjældne) tilfælde gøre, at områder af huden bliver meget rød og falder af. Også slimhinderne kan i så fald blive involveret, dvs. det lag, som beklæder overfladen i munden, halsen, maven, tarmen og skeden.

Hvis du oplever hud-problemer, skal du kontakte afdelingen.

Hvad kan du selv gøre for at modvirke tør hud og kløe:

- Smør huden med ikke-alkohol baseret fugtighedscreme
- Brug beklædning af bomuld på steder, hvor huden er mest generet
- Undlad at tage bad i meget varmt vand.

Undgå graviditet!

Thalidomid medfører stor risiko for fosterskader. Derfor gælder følgende:

Til kvinder i den fødedygtige alder

Du må *ikke* blive gravid under behandlingen med Thalidomid og i mindst 12 uger efter afslutning af behandlingen.

Du anbefales derfor at bruge 2 præventionstyper samtidig, f.eks. kondom eller pessar *sammen* med spiral eller P-piller. Hvis du er steriliseret, skal du alligevel anvende prævention.

Hvis en menstruation udebliver, skal du straks kontakte afdelingen.

Til mænd

Du må *ikke* gøre din partner gravid, mens du er i behandling med Thalidomid og i mindst 12 uger efter afsluttet behandling. Thalidomid er til stede i sæd, og du skal derfor anvende kondom, selvom du evt. er steriliseret.

Hvis du har planer om at få et barn senere, bør du overveje sæddeponering forud for behandling med Thalidomid, da stoffets langtidsvirkning på sæd endnu er ukendt.

Patienter i behandling med Thalidomid må ikke donere blod eller sæd.

Andre bivirkninger ved Thalidomid

Andre bivirkninger kan være almen utilpashed, mundtørhed, ophobning af væske i kroppen (kan vise sig ved hævede ben eller vægtstigning) samt påvirkning af hjerte og lunger. Hvis du får åndenød, hjertebanken eller ubehag/smerter omkring hjertet eller lungerne, skal du kontakte os.

Specielle forholdsregler

I starten af behandlingen med Thalidomid skal du undlade bilkørsel og betjening af farlige maskiner pga. medicinens sløvende effekt. Efter en uges tid har kroppen i nogen grad vænnet sig til medicinen, så du kan køre bil igen - men udvis forsigtighed!

Du bør generelt ikke tage anden beroligende medicin eller sovetabletter sammen med Thalidomid. Tal med lægen, hvis du har behov for sådanne midler.

Mens du får Thalidomid, bør du også være forsigtig med alkohol, da medicinen forstærker virkningen af alkohol.

Bivirkninger til Prednisolon®

Behandlingen er kortvarig og giver sjældent bivirkninger. De fleste oplever dog opstemthed eller rastløshed, mere energi og øget appetit på de dage der gives Prednisolon®.

Prednisolon® gør, at man ikke får feber i samme grad som sædvanligt. Derfor; kontakt afdelingen hvis du føler dig syg uden at have feber.

Nogle oplever at få væske i kroppen. Væsken forsvinder igen når behandlingen stopper.

Hvis man har sukkersyge kan reguleringen af ens blodsukker blive besværlig, og Prednisolon® kan udløse en skjult sukkersyge.

Ved brat ophør med Prednisolon® kan man opleve at få ondt i muskler og led, blive ked af det og mangle energi. Nogle oplever også svimmelhed og kvalme. Hvis du oplever dette er det vigtigt at fortælle det til personalet. Vi vil så forsøge at forebygge det ved næste behandling.

Kontakt ALTID afdelingen

Du skal altid kontakte afdelingen, hvis du oplever nedenstående problemer.

Du skal især være agtpågivende, hvis et problem opstår ret pludseligt og ikke tager af eller forsvinder af sig selv – hvis du oplever nogle gener, du ikke er vant til at have.

- Feber over 38,0 °C
- Blødning, som ikke standser af sig selv
- Stærke smerter
- Synsforstyrrelser og stærk hovedpine
- Åndenød eller stakåndethed
- Smerter i brystet eller ved vejrtrækning
- Føleforstyrrelser eller sovende fornemmelser i tæer, fødder eller fingre
- Udslæt
- Forstoppelse igennem flere dage
- Diarré, som rækker ud over 1-2 dage
- Vedvarende opkastninger i mere end ca. 1-2 dage
- Hvis du har glemt at tage medicin, du får som behandling af din kræftsygdom
- Hvis du ikke er i stand til at tage din medicin, fx på grund af kvalme

Telefonnumre

Hæmatologisk Afdeling: 4732 4800, hverdage mellem 8-15

Hæmatologisk akuttelefon: 4732 4840, mellem 15 og 8

Med venlig hilsen

Personalet

Hæmatologisk Afdeling

REGION SJÆLLAND
ROSKILDE SYGEHUS

